

Om de borriijnholmska orbågsprosjækted

– å lid å vært frå dæjn borriijnholmska ortoiskjistan

Alex Speed Kjeldsen
Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab
Københavns Universitet

Bornholmerforeningen for Hillerød og omegn
Hillerød, tirsdag d. 19. april 2022

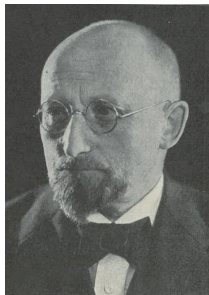

Dagens præsentation

- Del I: Det bornholmske ordbogsprojekt
 - ① Ordbogsprojektets tidlige historie
 - ② Det digitale ordbogsprojekt: 2018–
 - ③ bornholmskordbog.ku.dk – præsentation af ordbogens hjemmeside
 - ④ Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?
- Del II: Ortoi

1. Bornholmsk Ordbog – lidt om projektets tidlige historie

Th. Teinnæs
(1874–1933)

P. K. Stibolt
(1873–1960)

Aage Rohmann
(1895–1982)

En del af det bornholmske arkiv på Center for Dialektforskning
(Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab)

blannijngs-mål, s. n.

blandet sprog; især om blanding
af ~~dele~~ folkemål og rigsmål.

ti smakte et blannijngsmål, halten
daust i halten forrijnholust.

En ordbogsseddel fra den færdigredigerede del af Teinnæs' og
Rohmanns orbog

2. Det digitale ordbogsprojekt: 2018–

De planlagte faser

- **Fase 1** (infrastrukturbygning, sprogportal og bredere formidling):
 - Få infrastrukturen på plads
 - Aktiver bornholmere og skab opmærksomhed omkring projektet
 - Lancer bornholmskordbog.ku.dk
 - → Få politisk opbakning, større bevillinger
- **Fase 2:** Genoptag egentlig ordbogsredigering (fra F og frem)
- **Fase 3:** Udarbejdelse af ny bornholmsk grammatik

Den nye ordbog sammenlignet med Espersens

- **Langt flere opslagsord**
- **Langt, langt flere eksempler på faktisk bornholmsk sprogbrug!**
- **Kobling til bornholmske tekster i en stor tekstdatabase**
- Mulighed for at lytte til ord og eksempler
- Linkning til andre ressourcer (ordbøger, grammatik, leksika, databaser over person- og stednavne m.m.)

Der må løftes i flok...

Kommen alle, lå vos løtta i Flok,
så ska ni se, a vi majtar-ed nok!

... og det bliver der

- Omkring 35 bornholmere er en del af ordbogsgruppen (flere er yderst velkomne)
- Målet har været at mødes hver anden eller tredje måned i Pedersker Samlingshus (men Corona-udfordrede)
- Mellem møderne løses forskellige arbejdsopgaver af frivillige med tid, lyst og lejlighed

Hvad har vi nået? (1:2)

En kombination af frivillige, studentermedhjælpere, en videnskabelig assistent (på deltid i ét år) og undertegnede har bl.a.:

- Indtastet og annoteret ca. 20.000 ordbogssedler (BO)
- Indtastet/indscannet (OCR-behandlet) og annoteret 16 andre glossarer/ordlister. Pt. er ca. 45.000 artikler blevet lagt på nettet, yderligere ca. 12.000 artikler vil blive lagt på nettet i løbet af de næste måneder
- OCR-behandlet og korrekturlæst og viderebearbejdet Thomsens og Wimmers bornholmske grammatik
- Scannet, OCR-behandlet og korrekturlæst en stor mængde bornholmsksprogede tekster

Hvad har vi nået? (1:2)

En kombination af frivillige, studentermedhjælpere, en videnskabelig assistent (på deltid i ét år) og undertegnede har bl.a.:

- Indtastet og annoteret ca. 20.000 ordbogssedler (BO)
- Indtastet/indscannet (OCR-behandlet) og annoteret 16 andre glossarer/ordlister. Pt. er ca. 45.000 artikler blevet lagt på nettet, yderligere ca. 12.000 artikler vil blive lagt på nettet i løbet af de næste måneder
- OCR-behandlet og korrekturlæst og viderebearbejdet Thomsens og Wimmers bornholmske grammatik
- Scannet, OCR-behandlet og korrekturlæst en stor mængde bornholmsksprogede tekster

Hvad har vi nået? (1:2)

En kombination af frivillige, studentermedhjælpere, en videnskabelig assistent (på deltid i ét år) og undertegnede har bl.a.:

- Indtastet og annoteret ca. 20.000 ordbogssedler (BO)
- Indtastet/indscannet (OCR-behandlet) og annoteret 16 andre glossarer/ordlister. Pt. er ca. 45.000 artikler blevet lagt på nettet, yderligere ca. 12.000 artikler vil blive lagt på nettet i løbet af de næste måneder
- OCR-behandlet og korrekturlæst og viderebearbejdet Thomsens og Wimmers bornholmske grammatik
- Scannet, OCR-behandlet og korrekturlæst en stor mængde bornholmsksprogede tekster

Hvad har vi nået? (1:2)

En kombination af frivillige, studentermedhjælpere, en videnskabelig assistent (på deltid i ét år) og undertegnede har bl.a.:

- Indtastet og annoteret ca. 20.000 ordbogssedler (BO)
- Indtastet/indscannet (OCR-behandlet) og annoteret 16 andre glossarer/ordlister. Pt. er ca. 45.000 artikler blevet lagt på nettet, yderligere ca. 12.000 artikler vil blive lagt på nettet i løbet af de næste måneder
- OCR-behandlet og korrekturlæst og viderebearbejdet Thomsens og Wimmers bornholmske grammatik
- Scannet, OCR-behandlet og korrekturlæst en stor mængde bornholmsksprogede tekster

Hvad har vi nået? (2:2)

- Udviklet prototyper på en række sprogteknologiske ressourcer til bornholmsk (Leon Derzcyński, ITU)
- Indholdsregistreret ca. 80 lydoptagelser fra bornholmskebilleder.brk.dk (interviews + radioudsendelser med fokus på bornholmsk)
- Transskriberet en række optagelser af dialekttalende bornholmere, indspillede fra 1938 og frem
- Indlæst en række tekster
- Journaliseret/registreret materiale fra diverse samlinger (KU og eksterne)

Hvad har vi nået? (2:2)

- Udviklet prototyper på en række sprogteknologiske ressourcer til bornholmsk (Leon Derzcynski, ITU)
- Indholdsregistreret ca. 80 lydoptagelser fra bornholmskebilleder.brk.dk (interviews + radioudsendelser med fokus på bornholmsk)
- Transskriberet en række optagelser af dialekttalende bornholmere, indspillede fra 1938 og frem
- Indlæst en række tekster
- Journaliseret/registreret materiale fra diverse samlinger (KU og eksterne)

Hvad har vi nået? (2:2)

- Udviklet prototyper på en række sprogteknologiske ressourcer til bornholmsk (Leon Derzcyński, ITU)
- Indholdsregistreret ca. 80 lydoptagelser fra bornholmskebilleder.brk.dk (interviews + radioudsendelser med fokus på bornholmsk)
- Transskriberet en række optagelser af dialekttalende bornholmere, indspillede fra 1938 og frem
- Indlæst en række tekster
- Journaliseret/registreret materiale fra diverse samlinger (KU og eksterne)

Hvad har vi nået? (2:2)

- Udviklet prototyper på en række sprogteknologiske ressourcer til bornholmsk (Leon Derzcynski, ITU)
- Indholdsregistreret ca. 80 lydoptagelser fra bornholmskebilleder.brk.dk (interviews + radioudsendelser med fokus på bornholmsk)
- Transskriberet en række optagelser af dialekttalende bornholmere, indspillede fra 1938 og frem
- Indlæst en række tekster
- Journaliseret/registreret materiale fra diverse samlinger (KU og eksterne)

Hvad har vi nået? (2:2)

- Udviklet prototyper på en række sprogteknologiske ressourcer til bornholmsk (Leon Derzcynski, ITU)
- Indholdsregistreret ca. 80 lydoptagelser fra bornholmskebilleder.brk.dk (interviews + radioudsendelser med fokus på bornholmsk)
- Transskriberet en række optagelser af dialekttalende bornholmere, indspillede fra 1938 og frem
- Indlæst en række tekster
- Journaliseret/registreret materiale fra diverse samlinger (KU og eksterne)

Tekster, der er publicerede eller under forberedelse

Teksttyper	Antal ord	%-del udg.
Dialektkomedier	627.102	0 %
Romaner og længere fortællinger	232.000	100 %
Kortere fortællinger (sagn, eventyr, anekdoter)	307.024	23 %
Diverse tekster i dagblade og tidsskrifter	329.684	0 %
Digte	23.886	53 %
Andre tekster	2.150	0 %
total	1.521.846	6 %

3. bornholmskordbog.ku.dk – præsentation af ordbogens hjemmeside

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpusset.
- Ansøgninger om større bevillinger

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpuset.
- Ansøgninger om større bevillinger

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpusset.
- Ansøgninger om større bevillinger

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpusset.
- Ansøgninger om større bevillinger

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpusset.
- Ansøgninger om større bevillinger

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpusset.
- Ansøgninger om større bevillinger

4. Fremtiden: Hvad skal der ske i den kommende tid?

- Tilføje de resterende glossarer.
- Rette ordbogens ordliste og tilføje rigsmålform.
- Publicere flere tekster.
- Tilføje lydspor til flere tekster.
- Linke teksternes ordformer til ordbogen (som kendt fra e-bøger).
- Inkludere talesprogskorpusset.
- Ansøgninger om større bevillinger

II: Ortoi

- 1 Det latrinære
- 2 Æblet falder sjældent langt fra stammen
- 3 Arbejde
- 4 Kvinder og mænd
- 5 Mad og drikke

1. Det latrinære

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen såg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, så bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hœjller stå bâg ver ejn dær sjider, œjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjœjller,
så sjid, s’a de smœjller!*

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen såg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, så bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hœjller stå bâg ver ejn dær sjider, œjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjœjller,
så sjid, s’a de smœjller!*

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen sâg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, sâ bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hœjller stå bâg ver ejn dær sjider, œjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjœjller,
så sjid, s’a de smœjller!*

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen sâg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, sâ bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hœjller stå bâg ver ejn dær sjider, œjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjœjller,
så sjid, s’a de smœjller!*

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen sâg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, sâ bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hæjller stå bâg ver ejn dær sjider, æjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjæjller,
så sjid, s’a de smæjller!*

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen sâg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, sâ bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hœjller stå bâg ver ejn dær sjider, œjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjœjller,
så sjid, s’a de smœjller!*

Det latrinære

- *Når fanijn sjider, sjider hajn i stakka*
- *Hajn, dær betaller, va hajn kjøvver, kajn slæppa ejn sjid, når hajn løvver*
- *Hajn e så akkurâter, a hajn torr rawen, ijnnan hajn sjider*
- *De e ijnnen sâg å sjida, når rawen e fujll*
- *“De va fanijn te bolla ded”, sâ bâgarijn, hajn sjed på unskoddan*
- *Ejn må hœjller stå bâg ver ejn dær sjider, œjn foran ejn dær pissar*
- *Hâr du ont i mawajn,
så gå te Pær i hawajn;
å vidd du, va de gjœjller,
så sjid, s’a de smœjller!*

2. Æblet falder sjældent langt fra stammen

Æblet falder sjældent langt fra stammen

- *Ded e sjøjllan, dær kommer dâueunga udå krågeæggj*
- *Sønnijn arrada mæn gjøjll ætte fârijn*
- *Når moern e en so å fârijn ejn lort, ble bællana sjøjllan te nåd stort*

Æblet falder sjældent langt fra stammen

- *Ded e sjøjllan, dær kommer dâueunga udå krågeæggj*
- *Sønnijn arrada mæn gjæjll ætte fârijn*
- *Når moern e en so å fârijn ejn lort, ble bællana sjøjllan te nåd stort*

Æblet falder sjældent langt fra stammen

- *Ded e sjøjllan, dær kommer dâueunga udå krågeæggj*
- *Sønnijn arrada mæn gjæjll ætte fârijn*
- *Når moern e en so å fârijn ejn lort, ble bællana sjøjllan te nåd stort*

3. Arbejde

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- *Hårdt arbejde kræver noget: Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- *Langsommeligt arbejde: De e ejn sener dö å molka ejn bujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svelta i kyyjll*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælzan å se på, a annra sjøddda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- Langsommeligt arbejde: *De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svelta i kyyjll*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælsan å se på, a annra sjøddda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- *Langsommeligt arbejde: De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svelta i kyyjll*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælsan å se på, a annra sjøddda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- *Langsommeligt arbejde: De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svelta i kjyjl*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælzan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- *Hårdt arbejde kræver noget: Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- *Langsommeligt arbejde: De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svelta i kyyjll*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælzan å se på, a annra sjøddå nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- Langsommeligt arbejde: *De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svelta i kjyjl*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælzan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- Langsommeligt arbejde: *De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svælt i kjyjll*
- *Ætte låder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælzan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- *Hårdt arbejde kræver noget: Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- *Langsommeligt arbejde: De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svælt i kjyjll*
- *Ætte lâder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælsan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- Langsommeligt arbejde: *De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svælt i kjyjll*
- *Ætte lâder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælsan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- Langsommeligt arbejde: *De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svælt a i kjyjl*
- *Ætte lâder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælsan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafte te'd!*

Arbejde og dovenskab

- *Tungt arbai gjer (el. gjorr) goer sæwn*
- *Når arbaied e gjort, e arbjarijn glømmder*
- Hårdt arbejde kræver noget: *Hæstaarbai å dâuefor (el. hønsafor) dâuer ønte sammen*
- Langsommeligt arbejde: *De e ejn sener dö å molka ejn hujnn*
- *Arbja, mæns du e frisker å unger, de gawnar, når du bler gammajl å tunger*
- *Et lodd arbai e bære æjn et lispujnn præk*
- *Dæjn, dær ønte vill arbja i heda, får mænn svælt i kjyjl*
- *Ætte lâder arm kommer tommer tarm*
- *Många sidda bære te bors ijn te hæst*
- *De slider ønte på hælsan å se på, a annra sjødda nåd*
- *La dom arbja, som e skafta te'd!*

4. Kvinder og mænd

Snakkende, sladrende, sludrende kvinder

- *Kvijnnfolkamujnna behöva ønte å smorres*
- *Træsko å våunjâul slides opp; mæn ejn kjælijnamujnn kajn ble ver å gå*
- *Vofor hå kvijnnfolk ønte sjæggj? For di kajn'te hojlla kjæwtijn lokter, mæn(s) di ble rågada*
- *“God bevâra mijn mujnn; jâ saier ijnned”, sâ konn, då hon hadde fortalt alt, va hon visste.*

Snakkende, sladrende, sludrende kvinder

- *Kvijnnfolkamujnna behöva ønte å smorres*
- *Træsko å våunjâul slides opp; mæn ejn kjælijnamujnn kajn ble ver å gå*
- *Vofor hå kvijnnfolk ønte sjæggj? For di kajn'te hojlla kjæwtijn lokter, mæn(s) di ble rågada*
- *“God bevâra mijn mujnn; jâ saier ijnned”, sâ konn, då hon hadde fortalt alt, va hon visste.*

Snakkende, sladrende, sludrende kvinder

- *Kvijnnfolkamujnna behöva ønte å smorres*
- *Træsko å våunjâul slides opp; mæn ejn kjælijnamujnn kajn ble ver å gå*
- *Vofor hå kvijnnfolk ønte sjæggj? For di kajn'te hojlla kjæwtijn lokter, mæn(s) di ble rågada*
- *“God bevâra mijn mujnn; jâ saier ijnned”, sâ konn, då hon hadde fortalt alt, va hon visste.*

Snakkende, sladrende, sludrende kvinder

- *Kvijnnfolkamujnna behöva ønte å smorres*
- *Træsko å våunjâul slides opp; mæn ejn kjælijnamujnn kajn ble ver å gå*
- *Vofor hå kvijnnfolk ønte sjæggj? For di kajn'te hojlla kjæwtijn lokter, mæn(s) di ble rågada*
- *“God bevâra mijn mujnn; jâ saier ijnned”, sâ konn, då hon hadde fortalt alt, va hon visste.*

Lystfulde og forlystelsessyge kvinder

- *Pibel vill dajnsa, sa gollabræn runga, kar vill di há, mæn ijnnena unga*
- *Lækkerswølten konna drikker ønte gjærna sur milk (om den, der foretrækker andre mænd fremfor sin egen).*
- *“Ded e mæjnneskelit” sâ konn, då koen hon va tjyragaln*
- *Svirenes konna e ejn ængel i sæjnnen, mæn ejn dæwl i stâuan*

Lystfulde og forlystelsessyge kvinder

- *Pibel vill dajnsa, sa gollabræn runga, kar vill di há, mæn ijnnena unga*
- *Lækkerswølten konna drikker ønte gjærna sur milk (om den, der foretrækker andre mænd fremfor sin egen).*
- *“Ded e mæjnneskelit” sâ konn, då koen hon va tjyragaln*
- *Svirenes konna e ejn ængel i sæjnne, mæn ejn dæwl i stâuan*

Lystfulde og forlystelsessyge kvinder

- *Pibel vill dajnsa, sa gollabræn runga, kar vill di há, mæn ijnnena unga*
- *Lækkerswølten konna drikker ønte gjærna sur milk* (om den, der foretrækker andre mænd fremfor sin egen).
- *“Ded e mæjnneskelit” sâ konn, då koen hon va tjyragaln*
- *Svirenes konna e ejn ængel i sæjnnen, mæn ejn dæwl i stâuan*

Lystfulde og forlystelsessyge kvinder

- *Pibel vill dajnsa, sa gollabræn runga, kar vill di há, mæn ijnnena unga*
- *Lækkerswølten konna drikker ønte gjærna sur milk* (om den, der foretrækker andre mænd fremfor sin egen).
- *“Ded e mæjnneskelit” sâ konn, då koen hon va tjyragaln*
- *Svirenes konna e ejn ængel i sæjnnen, mæn ejn dæwl i stâuan*

... tilsvarende om mænd

- *Hajn e ætte kvijnnfolk som flâuer ætte sokker*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gânga varre æjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk bâ sju sijnn âuer ejn dörrotarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vasstenijn [el. slivestenijn], når hon skjulle sliva bröknivijn for å dånka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pâr sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gånga varre æjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk hå sju sijnn âuer ejn dörratarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vasstenijn [el. slivestenijn], når hon skjulle sliva bröknivijn for å dånka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pâr sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gānga varre æjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk hā sju sijnn āuer ejn dōrratarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vassenijn [el. slivestenijn], når hon skjulle sliva brōknivijn for å dānka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pår sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gānga varre øjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk hā sju sijnn āuer ejn dörratarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vassenijn [el. slivestenijn], når hon skjulle sliva bröknivijn for å dānka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pår sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gānga varre øjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk hå sju sijnn åuer ejn dörratarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vassenijn [el. slivestenijn], når hon skjulle sliva bröknivijn for å dānka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pår sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gånga varre øjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk hå sju sijnn âuer ejn dörratarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vasstenijn [el. slivestenijn], når hon skujlle sliva bröknivijn for å dånka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pâr sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Forskellige typer af kvinder

- De onde: *Ona kvijnnfolk å skabbua får forgås ønte, så læjnne varden står*
- De arrige: *Galed kvijnnfolk e sju gānga varre øjn Fanijn sæl*
- De unøjagtige: *Kvijnnfolk kajn allri se læje*
- De ubeslutsomme: *Kvijnnfolk hā sju sijnn āuer ejn dörratarskel*
- De udspekulerede: *Fanijn visste ønte, vår kjælijnen hadde sjylt vassenijn [el. slivestenijn], når hon skjulle sliva bröknivijn for å dānka majn*
- De kønne: *Hon e de nættesta folked, dær kajn gå i et pår sko*
- Kvinder indbyrdes: *To konner i ét huz e som to katta om én muz*

Hvem bestemmer – konen eller manden?

- *De e fanijn te spill, når majn ska gjorra, va konn hon vill*
- *Kvijnnfolk ska læra å lystra ijnnan di ble for gamla i huza*
- *De e konn, dær slår proppijn i flaskan dær te går*
- *“Som du vill, mijn jarta majn”, så konn, “mæn hær ska skaved livel stå!”*

Hvem bestemmer – konen eller manden?

- *De e fanijn te spill, når majn ska gjorra, va konn hon vill*
- *Kvijnnfolk ska læra å lystra ijnnan di ble for gamla i huza*
- *De e konn, dær slår proppijn i flaskan dær te går*
- *“Som du vill, mijn jarta majn”, så konn, “mæn hær ska skaved livæl stå!”*

Hvem bestemmer – konen eller manden?

- *De e fanijn te spill, når majn ska gjorra, va konn hon vill*
- *Kvijnnfolk ska læra å lystra ijnnan di ble for gamla i huza*
- *De e konn, dær slår proppijn i flaskan dær te går*
- *“Som du vill, mijn jarta majn”, så konn, “mæn hær ska skaved livæl stå!”*

Hvem bestemmer – konen eller manden?

- *De e fanijn te spill, når majn ska gjorra, va konn hon vill*
- *Kvijnnfolk ska læra å lystra ijnnan di ble for gamla i huza*
- *De e konn, dær slår proppijn i flaskan dær te går*
- *“Som du vill, mijn jarta majn”, så konn, “mæn hær ska skaved livæl stå!”*

Kvinders betydning og indvirkning på mænd

- *Hajn âgar gott lass i går, som brâ konna får*
- *Hajn hâr'ed gott, dêr hâr en kâjl/klåg konna i stâuan â en varm konna i sæjnne*
- *Kvijnnfolk â svir gjorr klåger majn galiyn*
- *Ung konna e gammajl majns dö*

Kvinders betydning og indvirkning på mænd

- *Hajn âgar gott lass i går, som brâ konna får*
- *Hajn hâr'ed gott, dêr hâr en kâjl/klåg konna i stâuan â en varm konna i sæjnne*
- *Kvijnnfolk â svir gjorr klåger majn galiyn*
- *Ung konna e gammajl majns dö*

Kvinders betydning og indvirkning på mænd

- *Hajn âgar gott lass i går, som brâ konna får*
- *Hajn hâr'ed gott, dær hâr en kâjl/klåg konna i stâuan â en varm konna i sæjnne*
- *Kvijnnfolk â svir gjorr klåger majn galiyn*
- *Ung konna e gammajl majns dö*

Kvinders betydning og indvirkning på mænd

- *Hajn âgar gott lass i går, som brâ konna får*
- *Hajn hâr'ed gott, dær hâr en kâjl/klåg konna i stâuan â en varm konna i sæjnne*
- *Kvijnnfolk â svir gjorr klåger majn galiyn*
- *Ung konna e gammajl majns dö*

Mænds betydning og indvirkning på kvinder

- *ejn sær majn å ejn nagger bælli å ejn rokk som slår å, ded kajn gjorra en konna kjiv å lived*
- *Slapper tapp gjer nagg konna*

Mænds betydning og indvirkning på kvinder

- *ejn sær majn å ejn nagger bælli å ejn rokk som slår å, ded kajn gjorra en konna kjiv å lived*
- *Slapper tapp gjer nagg konna*

Mandens syn på konen/kvinder

- *Kvijnnfolk e nåd for dom sæl*
- *Styr mærn me grima å kjælijnen me kjæpp*
- *Ju mera ejn javar ætte brømsa å kvijnnfolk, ju varre swærma di*
- *De går me kvijnnfolk som me låzatoi; ejn kajn få'd me dom som ejn vill, når ejn bâra forstår å lerka*
- *De e galed å ujnneværa kvijnnfolk, om di âu e galna*

Mandens syn på konen/kvinder

- *Kvijnnfolk e nâd for dom sæl*
- *Styr mærn me grima å kjælijnen me kjæpp*
- *Ju mera ejn javar ætte brømsa å kvijnnfolk, ju varre swærma di*
- *De går me kvijnnfolk som me låzatoi; ejn kajn få'd me dom som ejn vill, når ejn bâra forstår å lerka*
- *De e galed å ujnneværa kvijnnfolk, om di âu e galna*

Mandens syn på konen/kvinder

- *Kvijnnfolk e nâd for dom sæl*
- *Styr mærn me grima å kjælijnen me kjæpp*
- *Ju mera ejn javar ætte brømsa å kvijnnfolk, ju varre swærma di*
- *De går me kvijnnfolk som me låzatoi; ejn kajn få'd me dom som ejn vill, når ejn bâra forstår å lerka*
- *De e galed å ujnneværa kvijnnfolk, om di âu e galna*

Mandens syn på konen/kvinder

- *Kvijnnfolk e nâd for dom sæl*
- *Styr mærn me grima å kjælijnen me kjæpp*
- *Ju mera ejn javar ætte brømsa å kvijnnfolk, ju varre swærma di*
- *De går me kvijnnfolk som me låzatoi; ejn kajn få'd me dom som ejn vill, når ejn bâra forstår å lerka*
- *De e galed å ujnneværa kvijnnfolk, om di âu e galna*

Mandens syn på konen/kvinder

- *Kvijnnfolk e nâd for dom sæl*
- *Styr mærn me grima å kjælijnen me kjæpp*
- *Ju mera ejn javar ætte brømsa å kvijnnfolk, ju varre swærma di*
- *De går me kvijnnfolk som me låzatoi; ejn kajn få'd me dom som ejn vill, når ejn bâra forstår å lerka*
- *De e galed å ujnneværa kvijnnfolk, om di âu e galna*

Konens syn på manden

- “*De e mæn et jammerlit gjijlle, vår ijnned slås itu*”, så konn, då majn storte å å brækte halsijn

Hvad kræver det at blive gift?

- *Hâr du pæjnna monna, får du nokk en konna*
- *Ejn mener om moern, ejn ajn om döttern, så bler di gjefta bæggje*
- *Når ejn kar e bâra lid nøttere ijn fanijn, kajn hajn saita få en konna, å når ed kvijnnfolk e bâra lid klågere ijn en gåz, kajn hon saita få ejn majn*
- *Og så et godt råd: Lokk dina iven opp, når du ska fraia, lokk dom i, når du e blejn gjefter*

Hvad kræver det at blive gift?

- *Hâr du pæjnna monna, får du nokk en konna*
- *Ejn mener om moern, ejn ajn om döttern, så bler di gjefta bæggje*
- *Når ejn kar e bâra lid nøttere ijn fanijn, kajn hajn saita få en konna, å når ed kvijnnfolk e bâra lid klågere ijn en gåz, kajn hon saita få ejn majn*
- *Og så et godt råd: Lokk dina iven opp, når du ska fraia, lokk dom i, når du e blejn gjefter*

Hvad kræver det at blive gift?

- *Hâr du pæjnna monna, får du nokk en konna*
- *Ejn mener om moern, ejn ajn om döttern, så bler di gjefta bæggje*
- *Når ejn kar e bâra lid nøttere ijn fanijn, kajn hajn saita få en konna, å når ed kvijnnfolk e bâra lid klågere ijn en gåz, kajn hon saita få ejn majn*
- *Og så et godt råd: Lokk dina iven opp, når du ska fraia, lokk dom i, når du e blejn gjefter*

Hvad kræver det at blive gift?

- *Hâr du pæjnna monna, får du nokk en konna*
- *Ejn mener om moern, ejn ajn om döttern, så bler di gjefta bæggje*
- *Når ejn kar e bâra lid nøttere ijn fanijn, kajn hajn saita få en konna, å når ed kvijnnfolk e bâra lid klågere ijn en gåz, kajn hon saita få ejn majn*
- *Og så et godt råd: Lokk dina iven opp, når du ska fraia, lokk dom i, når du e blejn gjefter*

Men hvordan er det forresten at være gift?

- *Gjeftaramål å alatøller lina iĵnanj: di dær e uda, vill iĵn, og di dær e iĵnna vill ud*
- *Faniĵn visste ønte va Hælvede va, forr iĵn hajt ble gjefter*
- *Tilia gjefter, tilia gammajler*

Men hvordan er det forresten at være gift?

- *Gjeftaramål å alatøller lina iynanj: di dær e uda, vill iyn, og di dær e iynna vill ud*
- *Fanijn visste ønte va Hælvede va, forr iyn hajn ble gjefter*
- *Tilia gjefter, tilia gammajler*

Men hvordan er det forresten at være gift?

- *Gjeftaramål å alatøller lina iynanj: di dær e uda, vill iyn, og di dær e iynna vill ud*
- *Fanijn visste ønte va Hælvede va, forr iyn hajn ble gjefter*
- *Tilia gjefter, tilia gammajler*

5. Mad og drikke

Drikkeri

- *Når bræjnjevined går i âsed, går forstann i glâsed*
- *De e gott å drikka som et kraiton, for ded ved då å hojlla op ijænn*
- *Dær ska goa tænnerr te å bida ejn syp å*
- *Nu om dâna snakka di så maied om a folk ska hâ dannelse; jâ hâr nu alti hatt for maied udâ ded slawed, for jâ hâr sait nai te mângâ goa snapser, som jâ gjærna villad hatt*

Drikkeri

- *Når bræjnjevined går i âsed, går forstann i glâsed*
- *De e gott å drikka som et kraiton, for ded ved då å hojlla op ijønn*
- *Dær ska goa tænnen te å bida ejn syp å*
- *Nu om dûna snakka di så maied om a folk ska hâ dannelse; jâ hâr nu alti hatt for maied udâ ded slawed, for jâ hâr sait nai te mânia goa snapser, som jâ gjærna villad hatt*

Drikkeri

- *Når bræjnjevined går i âsed, går forstann i glâsed*
- *De e gott å drikka som et kraiton, for ded ved då å hojlla op ijønn*
- *Dær ska goa tænnen te å bida ejn syp å*
- *Nu om dûna snakka di så maied om a folk ska hâ dannelse; jâ hâr nu alti hatt for maied udâ ded slawed, for jâ hâr sait nai te mânia goa snapser, som jâ gjærna villad hatt*

Drikkeri

- *Når bræjnjevined går i âsed, går forstann i glâsed*
- *De e gott å drikka som et kraiton, for ded ved då å hojlla op ijænn*
- *Dær ska goa tænnerr te å bida ejn syp å*
- *Nu om dâna snakka di så maied om a folk ska hâ dannelsen; jâ hâr nu alti hatt for maied udâ ded slawed, for jâ hâr sait nai te mânia goa snapser, som jâ gjærna villad hatt*

Mad

- “De va gawnsgoa folk”, sâ faniijn, “vi hadde nær fåd mât”
- *La mâdijn tæppa mujn å få mât i Gods navn, dijn sâtans unga!, sâ fârinj, då di åd unjarna*
- *Botter, fitter å slætter, ded e tre flâda rætter, pikk, pølsa å ål, ded e tre runja mål*

Mad

- “De va gawnsgoa folk”, sâ faniijn, “vi hadde nær fåd mâd”
- La mâdijn tæppa mujn å få mâd i Gods navn, dijn sâtans unga!, sâ fârinj, då di åd unjarna
- Botter, fitter å slætter, ded e tre flâda rætter, pikk, pølsa å ål, ded e tre runja mål

Mad

- *“De va gawnsgoa folk”, sâ faniijn, “vi hadde nær fåd mâd”*
- *La mâdijn tæppa mujn å få mâd i Gods navn, dijn sâtans unga!, sâ fârinj, då di åd unjarna*
- *Botter, fitter å slætter, ded e tre flâda rætter, pikk, pølsa å ål, ded e tre runja mål*

Tak.

mail: alex@hum.ku.dk

mobil: 53 60 01 21

